

STUDENTEN WEEKBLAD

REDACTEUREN:

MEL. G. F. M. J. VAN GELDER, G. NAEFF, E. J. GRATAMA SEN.,

B. D. H. TELLEGEN, MEL. E. G. F. W. VAES, G. J. DE GLEE.

FAST MEDEWERKER VOOR DE RUBRIEK MUZIEK: C. C. J. DE L'ESPINASSE.

ORGAAN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR STUDIEBELANGEN.

19e JAARGANG.

No. 18.

DONDERDAG

1 MAART 1917.

DIT BLAD VERSCHIJNT DONDERDAGS, BEHALVE IN DE VACANTIËN. DE ABONNEMENTSPRIJS IS f 4,—, BIJ VOORUITBETALING f 3,50 PER JAAR. DE JAARGANG LOOPT VAN 1 OCTOBER TOT 30 SEPTEMBER. DE PRIJS DER ADVERTENTIËN IS 12½ CTS. PER REGEL.

TECHNISCHE BOEK-
HANDEL EN DRUKKERIJ
J. WALTMAN JR., DELFT

INZENDINGEN TE BEZORGEN VOOR
MAANDAGMIDDAG 4 UUR AAN HET
REDACTIE-ADRES: KOORNMARKT 62

Inhoud.

Delftsch Studenten-Corps.

De Delftsche Studenten Almanak voor 1917, door M. D.
Weekverslag.

Delftsche Studenten-Bond.

Bestuurssamenstelling.
Rede, uitgesproken door den heer C. G. J. Vreedenburgh,
Voorzitter van den D. S. B., bij de plechtige bestuurswisseling,
op den 21sten Februari 1917.
Rede, uitgesproken door den heer W. H. Koster van Grooss,
bij het aanvaarden van het Voorzitterschap van den D. S. B.,
op Woensdag 21 Februari 1917.
Kroegcommissie.
Propaganda-commissie.
Lustrumcommissie.
Almanak-redactie.
Verkiezingscommissie.

Vereenigingsleven.

Civil- en Bouwk. Studenten-Gezelschap „Practische Studie”.
Verslag der lezing van P. J. Willekes Macdonald, op Donderdag
15 Februari.
Studenten-Gezelschap voor Sociale Studie.

Tooneel.

De Shakespeare Opvoeringen bij „Die Haghspelers” I, door
J. M. F. R.

Gedachten en Gedichten.

De Daad, door F. G.

Feuilleton.

De nacht, door H.

Boekbespreking.

De stille lach van Nico v. Suchtelen, door J. D.

Technische Hoogeschool.

Begin van Colleges en Oefeningen.
Aanmelding propaedeutisch examen.

Agenda.

DELFTSCH STUDENTENCORPS.

De Delftsche Studenten Almanak voor 1917.

Hoewel heel laat kan hier nog wel even een beoordeeling worden geschreven over dit laatste vervolgnummer der glorieuse reeks. Voor alles toch spreekt uit dezen almanak het „wordt vervolgd”, minder waardeerd zou men kunnen zeggen: „de weduwe blijft koekbakken”. Het eene is echter al even moeilijk als 't andere nu inderdaad het Corps zoozeer lijdt onder de mobilisatie, dat men en twijfelt of ooit werkelijk de oude glorie terugkomt en allerwege voelt dat de vroegere volheid van 't studentenleven beperkt moet worden.

Waardeering wekt 't boek dus ten eerste door 't vaste geloof, dat ondanks alles de oude reeks niet zal worden verbroken, ten tweede doordat ook de qualiteit van 't geheel niet veel bij vorige afsteekt. Achtereenvolgens vallen even de verschillen op, zooals de verdere bezuiniging op de gedrukte portretten, de heugelijke, zij 't nog bescheiden entree der dames-bestuurderessen, en daartegenover 't aangrijpend afscheid van Dr. van Diesen.

Voor nu aan 't z.g. literaire toevoegsel te beginnen moet er nog even gewezen worden op de dwaze adressen, die in de lijst der repetitoren voorkomen, of is dit soms een ethische politiek der redactie om door vergeefsch zoeken onschuldige werkers van 't breede pad af te houden?

En dit literair dessert? 't Hapje wordt steeds kleiner, en dat is waarlijk geen slecht teeken. Want de redactie schijnt te meenen dat haar steeds uitverkochte oplaag haar dwingt steeds dezelfde stof op te nemen: behalve een pompeus-mystisch rijm- en maatloos gedicht, dat wijselijk in een zeer vreemde taal geschreven is en twee echte studenten-versjes (krijgen we er 't volgend jaar een cabaret-deuntje voor?) zitten we met een lijvig romantisch verhaal en, natuurlijk de onmisbare ongelukkige liefdes in vier bewerkingen.

En dat er in deze sleur niet meer gepraesteerd is acht ik een gelukkig verschijnsel. Het zou bijna een teeken zijn dat onze tijd toch niet geheel nutteloos over onze auteurs is heengegaan. Dat die tijd niet geleid heeft tot typische producten, is zeker jammer, maar heel begrijpelijk. De belofte die 't vorige jaar bracht door twee mobilisatie-kinderen en een wat serieuzer toon ook elders, is verloren gegaan in de woestijn der Delftsche traditie van schaamte voor alles, wat studie of maatschappij ons inspireert. En maar weinig redacteuren zullen 't wagen daar tegenin te gaan en de lauw-literaire stemming van dit dessert te verfrischen met wat hartigs, zij 't misschien minder zorgvuldig voorbereid brok eigen gevoel. Dat is het wat we missen, evenzeer als we sinds jaren onbewust vragen naar een technisch artikel „te goed voor” 't halfmaandelijksch oefenblaadje.

Hetzelfde ietwat weë gevoel verwekt het zorgvuldig volgedrukte deel, dat door den uitgever voor varia wordt bestemd. Op langzamerhand hinderlijke wijze leest men van begin tot einde niets anders meer dan de persoonlijkheids, waar de redactie met al haar bijsleep van gesmuld heeft toen 't werd verzonnen met gezochte dubbelzinnigheidjes en als hoogste aardigheid de willekeurige vindplaats. En dat hadden we allemaal al veel korter in den kalender genoten, zouden we 't daar nu voorloopig maar niet bij laten tot we weer geleerd hebben een goed varium te vinden?

Tot troostrijk slot bewaarde ik de illustraties, die zijn gebleven wat ze behooren te zijn, deels fraai, deels geestig en heel weinig gestolen. Dat geeft vertrouwen, dat bij een hersteld studentenleven ook de andere producten weer op peil zullen komen. Want anders vrees ik dat deze glorieuse reeks haar einde nadert en druppelsgewijs over zal gaan in het wekelijksche studentendrukwerk en dan zou de laatste prikkel verdwijnen om iets te produceeren, dat waarlijk typisch genoeg is om eens per jaar voor 't nageslacht met zorg te worden bewaard. Laat dit mogelijk blijven en ieder zal dankbaar zijn aan de redacties, die ondanks den druk dezer jaren deze „kans” voor den student in stand hielden.

M. D.

Weekverslag.

Wijnverloting . . . Eerstejaars komt allen, het lot is u zeker gunstig! . . . En er kwamen zeer veel eerstejaars en het lot was hun ook goed gezind deze keer. Het heeft zeer verstandig gehandeld, door niet alles aan zijn eerbied voor de oudere jaars op te offeren en ook een goed aantal flesschen wijns zelfs aan onze jongstgeborenen te schenken, al is de genoemde eerbied zeer begrijpelijk en ook zeer gepast! Eveneens werden enkele flesschen melk op kundige en juiste wijze geplaatst, want het lot is zeer verstandig.

Een groote schare verlustigde zich er in, de geheele avond lang gezellig tegenover de tafel der opperheeren te staan en het schouwspel der verloting aan te zien, toegesproken door Pommetjes onverstaanbare contrabas. De oudere jaars weten de zaak beter aan te pakken en blijven zitten enz. Evenzoo vervelend als dit verslag dreigt te worden, was deze avond. Wij mogen klagen over de gevolgen van den oorlog, de rijst en de kolennoed, zooveel als wij willen, iets vaart er goed bij: de gezelligheid, die ontegenzeggelijk op de leeszaal meer aanwezig is dan beneden, al is misschien deze toestand voor 't kroegbestuur veel moeilijker en voor een feest als dat van I.I. Vrijdag de leeszaal nooit geschikt.

Met hoeveel genoegen zit men 's avonds niet met een klein gezelschap of ook alleen op de leeszaal, (vooral in de weken, toen er ijs was) bij den haard of de kachel en ga 's Zaterdagavonds eens alleen in de middenzaal zitten. Maar natuurlijk, leeszaal blijft leeszaal en kroegjoolen moeten beneden zijn. Maar waarom zijn deze dan eigenlijk

steeds minder leuk dan gewone avonden, ook beneden. Me dunkt, om twee redenen, namelijk de ongezellige verlichting-van-boven in de midden- en achterzaal en het hopeloos ambulaut zijn van het meerendeel van ons geacht corps. De voorzaal is veel beter door zijn zijlicht en nu dit elders niet bestaat, waarom gaat het licht dan niet uit en zit men niet bij kaarsen, juist, waar dit voor kolenbesparing gunstig zou zijn. Kaarslicht op de officieele tafel bijv. zou het kroegbestuur nog veel indrukwekkender hebben gemaakt.

Wat de onstoelvastheid betreft, kan dan niemand zich met zijn kennissen amuseeren (voor dit geval dan tusschen het uitloten van de wijn in), moet er steeds heen en weer geloopt worden behalve daar een paar kringetjes van bezadigde (?) ouderejaars? De eenigste manier om aan de kroegjool wat te hebben is met zichzelf plezier te maken dus.... gij begrijpt, nietwaar? Misschien is deze toestand ook niet te veranderen, gezien de vrij groote afscheiding tusschen de leden onderling, waar zoo moeilijk over heen gestapt wordt.

DELFTSCHE STUDENTEN-BOND.

Het bestuur is als volgt samengesteld:

W. H. Koster van Grooss,	President.
J. C. H. Brouwer,	Secretaris.
J. A. L. Bouma,	Penningmeester.
A. Harting,	Vice-President.
E. J. Baumann,	Vice-Secretaris.

REDE

UITGESPROKEN DOOR DEN HEER
C. G. J. VREEDENBURGH,
VOORZITTER VAN DEN DELFTSCHEN STUDENTEN-
BOND, BIJ DE PLECHTIGE BESTUURSWISSELING,
OP DEN 21STEN FEBRUARI 1917.

Mijne Heeren, medebestuurders van den Delftschen Studenten Bond,
Mijne Heeren, die straks bestuursleden zullen zijn,
Mijne Heeren, leden der onderscheidene commissiën en redactiën,

Leden van den Delftschen Studenten Bond,

Voor het laatst is het hedenavond, dat ik voor U verschijn als Uw voorzitter, want weldra zal het oogenblik gekomen zijn, dat mijne medebestuurders en ik zullen ontheven worden van onze functies, omdat er weer een bestuursjaar verstreken is, omdat onze taak, die we op ons hadden genomen nu geëindigd is.

Hoe zeer de Bond ons ook aan het hart ligt, we kunnen niet altijd blijven wat we waren, want er komt een tijd dat de student moet denken ook aan iets anders behalve het student-zijn, dat hij begint te naderen het oogenblik dat hij de maatschappij zal binnentreden, dat hij zich moet wijden niet meer enkel aan het studentenleven maar ook aan het leven zooals het hem wacht.

Hoe gaarne zouden enkelen van ons gehoor hebben gegeven aan het verzoek om nog een jaar de bestuursfunctie te blijven vervullen, in de eerste plaats omdat in een dergelijk verzoek ligt opgesloten, eene waardeering van onze werkwijze, maar ook omdat we den Bond hebben lief gekregen.

Een vol jaar hebben we in de kleinste nuances het leven van den Bond moeten leiden en regelen, hebben we dikwijls gestaan voor netelige en moeilijke problemen, hoofdzakelijk voortvloeiende uit den toestand door den algemeenen wereldkrijg veroorzaakt, doch ook op politiek gebied, wat betreft de gepoogde hervorming van het beleid in het algemeen van de studentenbonden en Unitates en waar op dit gebied nog zoo veel te doen valt wil een werkelijk duurzame ideale toestand verkregen zijn, zoo is de verleiding groot om onze krachten nog een jaar aan onze organisatie te wijden, temeer omdat het komende jaar ons lustrum jaar zal worden, maar zooals ik boven reeds opmerkte, het werkelijke leven roept ons terug uit bonds- en studentenroes om tenslotte het grootste deel van onzen tijd op te eischen voor het bereiken van ons persoonlijk ideaal. Doch met een gerust hart kunnen we het komende bestuur dan ook toe-roepen:

„Wir haben das Unsrige getan, tun Sie das Ihrige!“

De Delftsche Studenten Bond bekleedt een merkwaardige positie in de Studentenwereld, en men zal het mij niet euvel duiden als ik in deze mijne laatste officieele rede deze kwestie nog even aanroer, temeer omdat in sommige studentenkringen daarover nog zeer verwarrende ideeën bestaan.

Hoe komt het dan dat de Delftsche Studenten Bond is

ontstaan? Deze vraag, omdat velen hier in Delft het bestaan van den Bond als iets vreemds beschouwen, en niet bij machte zijn het logische en natuurlijke element in dezen te ontdekken. Evenwel het antwoord ligt mijns inziens vrij wel voor de hand nl. om dezelfde reden waarom in het werkelijke leven de verschillende sociale partijen zijn ontstaan.

De menschen zijn nu eenmaal niet volgens hetzelfde psychische model geschapen, hetgeen ook gelukkig is omdat anders het leven geen bekoring meer voor hen zou hebben en slechts zou bestaan in een monotone overeenstemming van levensverschijnselen terwijl juist „du choc des opinions jaillit la vérité.“

Een onmiddellijk gevolg is dus dat verschillende eens- of ongeveer eensdenkenden behoefte gevoelen zich nauwer aaneen te sluiten, ten einde de bijzondere belangen die hun toestand met zich brengt, beter te kunnen behartigen.

Alzoo is ook in de studentenmaatschappij gebeurd, die immers niets anders is, dan de werkelijke in miniatuur. Ook hier heeft een groep studenten ingezien dat het beter is zich aaneen te sluiten tot een onafhankelijke corporatie omdat zij geen roeping voelden tot reeds bestaande corporaties toe te treden, evenals een Protestant zich niet laat inschrijven bij de Roomsche Katholieke gemeente. Moeten we daarom dien Protestant veroordeelen? Misschien omdat hij geen pogingen in het werk stelt om de geheele Roomsche Katholieke Kerk te reorganiseeren?

De Delftsche Studenten Bond rustende hoofdzakelijk op democratischen grondslag, streeft er dus zooveel mogelijk naar dat niet het financieele element doch meer het geestelijke element als maatstaf voor de individueele waarde wordt beschouwd. Dit brengt eigenaardige moeilijkheden met zich, immers voor de minder kapitaalkrachtigen zal het een groot voordeel, dikwijls zelfs noodzakelijk zijn in den kortst mogelijken tijd het ingenieursdiploma te verwerven, hetgeen in verband met de vrij zware eischen voor de examens veel tijd van hen in beslag neemt en dus een „student zijn“ zooals het in de volksmond gebedigd wordt voor hen vrij wel onmogelijk wordt, tenzij een systematisch studeeren zich paart aan de vereischte deelname aan het vereenigingsleven. Deze dubbele absorptie van tijd vordert zooals van zelf spreekt in de gegeven omstandigheden een groote werkkraft en is dus een goede leerschool voor energievorming. Misschien ligt hierin wel een verklaring opgesloten voor het feit waar ik met trots op kan wijzen, nl. dat van de laatst benoemde hoogleeraren aan de Technische Hoogeschool de meesten waren oud-leden van den Delftschen Studenten Bond.

Merkwaardig is ook het verschijnsel, dat het ledenaantal in vergelijking met dat bij de oprichting niet noemenswaardig is toegenomen, dus vrijwel stationnair is gebleven. Dit komt dunkt me door het gemis aan een eigen societeitsgebouw, dat een groot aantal studenten gerieflijker zou kunnen ontvangen, doch ook in verband met het bovengezegde dat het voor vele studenten lastig is, zich in den Bond thuis te gevoelen, omdat dit een zeer bijzondere wijze van studeeren van hen eischt.

In ieder geval zou ik het komende bestuur op het hart willen drukken, zeer voorzichtig te zijn met het overwegen van een fusie met andere corporaties wil men tenminste het specifiek onafhankelijk karakter van den Bond niet roekeloos prijs geven. Een sprekend voorbeeld van de negatieve resultaten van een fusie vindt men in hetgeen zich heeft voorgedaan bij Unitas te Utrecht. Wel vind ik het wenschelijk om onze houding tegenover andere studentenvereenigingen tot een zoo vriendschappelijk mogelijke te bepalen, omdat dit de algemeene studentenbelangen ten goede komt.

En nu, Mijne Heeren, zijn we dan gekomen aan het oogenblik van de bestuursoverdracht. Eerst tot U, mijne medebestuurders, wenschte ik eenige woorden te richten. Het afgelopen bestuursjaar heb ik op geen betere samenwerking kunnen hopen, deze was in alle opzichten uitnemend. Ik zou niet weten, wien van U ik het meest moest danken voor zijn zeer gewaardeerde toewijding.

Is het onze penningmeester die nu voor de 2e keer zijn fiscusloopbaan beëindigd en weer bliken heeft gegeven van zijn zeer economischen aanleg, is het onze actieve secretaris die zijn plichten steeds met de stiptste nauwgezetheid vervulde, is het onze vice-voorzitter, die vooral bij de reglementsberzening bliken gaf van zijn goed doorzicht en onze bibliotheek zoo uitnemend verzorgde, of is het tenslotte onze vice-secretaris den alom tegenwoordig zijnde en aan wien we voor een groot deel het welslagen van de kenningsmakingstijd van dit jaar moeten danken? Ik weet het niet, doch mijne Heeren, ge weet wel dat ik U allen zeer dankbaar ben voor den grooten steun, dien ge mij verleend hebt bij het leiden van den gang van zaken, en later na een groot aantal jaren als we gezeten zijn aan den huiselijken haard, dan zullen we nog dikwijls terug-

denken aan dezen tijd waarin we elkander zoo goed leerden kennen, waarin we beseften wat verantwoordelijkgevoel beteekent, maar ook van een tijd die eenig zal zijn in ons studentenleven omdat het ons leert, wat intense samenwerking vermag.

Voor het laatst dan, leden van den Delftschen Studenten Bond, dat ik U toespreek als Uw voorzitter. Ik kan U verzekeren, dat de bestuursfunctie geen sinecure is, steunt dus steeds het bestuur zooveel mogelijk om hem de zware taak die hij toch ter wille van U op zich neemt zooveel zooveel mogelijk te verlichten, en moge het zijn, dat gij het nieuwe bestuur dezelfde waardeering toedraagt, die wij van U hebben mogen ondervinden.

Koster van Grooss, mijn ambtsopvolger, weldra zult gij worden voorzitter van den Delftschen Studenten Bond. Het is mij een groot genoegen dat gij bereid zijt deze zeer moeilijke functie te aanvaarden. Aarzelt niet om waar het geldt Uw diepste overtuiging, deze ook door te voeren, het koste wat het wil. Bewaart den D. S. B. als een kostbaar kleinnood, verdedigt hem tegen aanvallen van buiten, dan alleen zult gij een goed voorzitter zijn.

Koster van der Grooss, in Uwe handen draag ik over de leiding van onze vereeniging, houdt hoog den naam van den D. S. B.

Met dezen hamerslag installeer ik U in mijn plaats als voorzitter van den Delftschen Studenten Bond.

Ik heb gezegd.

REDE

UITGESPROKEN DOOR DEN HEER

W. H. KOSTER VAN GROOSS,

BIJ HET AANVAARDEN VAN HET VOORZITTERSCHAP VAN DEN DELFTSCHEN STUDENTENBOND, OP WOENSDAG 21 FEBRUARI 1917.

Mijne Heeren, thans nog Bestuursleden van den D. S. B. Mijnheer Vreedenburg.

Bij het aanvaarden van het Voorzitterschap van den Delftschen Studenten-Bond wil ik allen, die door hun aanwezigheid hunne groote belangstelling in Bondszaken toonen, in herinnering brengen, hoeveel de Bond aan dit aftredende Bestuur te danken heeft.

Vreedenburg! Het is wel grootendeels Uw werk, dat het Bestuur de nieuw-geopperde meeningen over het wezen van den Bond zoo spoedig naar waarde geschat en de gedragslijn tegenover de buitenwereld, de nieuw aankomende studenten en het Corps in een andere, maar vaste richting geleid heeft — een richting, die, zooals gij zoo juist gevoeld hebt, ook leefde in de meeste Bondsleden, die 't U dan ook door hunne motie toonden. Dit nu acht ik zeer belangrijk; immers het is juist de ideale kant van ons Bondsleven, die onze beweging moet doen bloeien en verhoogen in beteekenis.

En de verdere taak van U allen was ook niet licht door de financieele zorgen, welke die bij het begin van de mobilisatie evenaren. Er is groot beleid noodig geweest om met de, in verhouding tot het gebodene, kleine contributie, in deze dure oorlogsjaren rond te komen en geen schulden te maken. En niettegenstaande de betrachte zuinigheid, is het U, mijne Heeren, gelukt, door Uwe bezielende leiding de novitiaatstijd tot het glanspunt van ons vereenigingsjaar te verheffen en de Diësviering zoo te doen slagen, dat ons allen zeer zeker een groot vertrouwen is gegeven in de levensvatbaarheid van onzen Bond.

Vreedenburg. Ik geloof wel als tolk van deze vergadering te mogen spreken als ik U hartelijk dank zeg voor het vele en goede, dat gij als voorzitter voor ons aller streven hebt verricht.

En ook U, verdere leden van het Bestuur, is de D. S. B. dank verschuldigd, zoowel voor de wijze, waarop gij Uw voorzitter steundet als voor de werkkraft, die gij den D. S. B. gewijd hebt. Wij rekenen in de toekomst op Uw voorlichting en zullen ook Uw steun niet kunnen ontberen.

Met dat vertrouwen onthef ik de heeren Van Daalen, Schermerhorn, Mesritz en Rahder van hun bestuurslidmaatschap en bevestig daarin de heeren Brouwer, Bauma, Harting en Baumann.

Mijne Heeren, Bestuursleden van den D. S. B.

Gij, die sedert kort eenig inzicht hebt verkregen in de loopende zaken, zult weten, dat gedurende dit bestuursjaar, met toestemming van de Bondsvergadering, enkele veranderingen dienen te worden gebracht in Statuten en Reglementen, ten einde niet gehouden te zijn aan de daarin bepaalde contributie.

Wij zullen nog ernstig moeten beraadslagen over het bedrag, van de te heffen jaarlijksche bijdrage voor elk lid, want wel moeten daarmee onbekrompen de gewone uitgaven en afschrijvingen worden bekostigd, wel moet er nog geld genoeg zijn om de aantrekkelijkheid van de kroeg en het kroegbezoek te kunnen verhoogen, maar wij moeten degelijk rekening houden met het feit, dat er nooit eenig geldelijk bezwaar mag komen te bestaan voor welken student ook, die lid wenscht te worden van den Bond.

Mijne Heeren! Hoewel ik slechts sedert kort met U samengewerkt heb, ben ik toch overtuigd, dat in ons midden geen plaats zal zijn voor tweedracht of ongenoegen, die 't gemakkelijk gaande houden van de bestuurszaken en de te bereiken overeenstemming omtrent belangrijke vraagstukken zoo kunnen belemmeren.

Veeleer geloof ik aan dien prettigen en gewaardeerden omgang, die 't vorige Bestuur kenmerkte. Ik spreek dan ook den wensch uit, dat wij aan het einde van dit tijdperk met voldoening mogen terugblikken op hetgeen wij tot stand brachten.

Mijne Heeren, Leden van den D. S. B.

Het kan mij, als Uw nieuwen voorzitter, niet anders dan aangenaam zijn, U de betuiging aan te bieden van mijn gevoelens voor den D. S. B. en de plannen mede te deelen, die het Bestuur gedurende het nu ingetreden tijdvak hoopt te verwezenlijken.

Met gemengde gevoelens sta ik hier achter de groene tafel als Uw leider. Het afgetreden Bestuur heeft mij waardig gekeurd voor het Presidium in een volgende periode. En gij, mijne Heeren, hebt geene tegen-candidaten gesteld, omdat gij een onbepert vertrouwen had in het oordeel van Uw Bestuur. Dat vertrouwen moet ik mij waardig zien te maken en ik verzoek U wel te willen bedenken, dat ik een bijna onbekende voor velen van U ben, een wiens denkbeelden kunnen blijken zeer te verschillen van die, welke onder U de heerschende zijn. Als Hagenaar ben ik weinig in de gelegenheid geweest 's avonds de kroeg te bezoeken; het grootste gedeelte van de Bondsleden, die ik goed kende, is afgestudeerd of in militairen dienst — zoo moet ik dezen eersten tijd wel eenigszins vreemd staan tegenover de vraagstukken, die Uw belangstelling wekken.

Als voorbeeld wil ik terugkomen op de jaarlijksche bijdrage. Gij moet wel bedenken, dat de tien gulden, waarmee men er in 1897 kon komen, in waarde zeer zijn verminderd. Zoo is het steeds mijn wensch geweest, dat deze verhoogd werd tot het dubbele bedrag, waarvan dan $\pm$ vijf gulden tot een reservefonds werden belegd om zoo te komen tot een eigen kroeg. Nu geloof ik echter reeds gemerkt te hebben, dat het denkbeeld van sparen voor een later geslacht geen ingang onder U kan vinden. Dat, mijne Heeren, spijt mij, maar ik zal mij onderwerpen aan 't oordeel der meerderheid. Ook heb ik nog niet voldoende een meening kunnen vormen over de inzichten van mijn ambtsvoorganger. Daar ik het zeker gewenscht acht, dat niet ieder jaar de politiek van een Bestuur gewijzigd wordt, zoo zal ik trachten mij daar als nog voldoende in te werken. Ik zal bij dit alles mijn eigen overtuiging op den voorgrond blijven stellen en het is mijn plan U daar te gelegener tijd nog van op de hoogte te brengen.

Overigens stel ik het zeer op prijs het mijne te kunnen bijdragen tot de evolutie, die zich in onze maatschappij afspeelt. Met den heer Vreedenburg ben ik het volkomen eens, dat de tijden voor een fusie nog niet rijp zijn, maar mijn ideaal zal toch blijven de toekomstige eenheid der studentenmaatschappij. Niet de wegdoezeling van alle verschillen zij ons streven, maar een kennen en begrijpen er van in verdraagzaamheid.

En nu ons voornaamste gebeuren, waarvoor ik den steun van alle leden inroep. Ons jaar staat in het teeken van het Lustrum en als de voortekenen mij niet bedriegen, zullen wij, dank zij den goeden geest en oprechte belangstelling van leden en oud-leden, dit feest tot de groote gebeurtenis van ons studentenleven maken. Maar dan moeten wij allen met liefde medewerken, en spoedig beginnen. Welken invloed een tijdig en goed aangepakt voorbereiden hebben kan, wordt ons duidelijk, als wij de vergelijking treffen tusschen de Lustra van Utrecht en Amsterdam enerzijds, en het Lustrum van den Leidschen Bond anderzijds. Ook ons laatste Lustrum had beter kunnen zijn. Men is toen even vóór de vacantie begonnen. In de vacantie staakte men de bezigheid, de novitiaatstijd bracht verwarring en slechts gedurende de maand October heeft men gewerkt. Dat was te kort. Daarom druk ik de heeren van de Lustrum-commissie op het hart de volledige voorbereiding voor de vacantie geëindigd te hebben.

Zoo zou ik alle leden willen voorstellen hun examens niet uit te stellen tot na de zomervacantie. En op nog een ander punt verzoek ik U Uw werkkraft wat in dienst van den Bond te stellen. De Almanak is dit jaar heel laat.

Behalve door de ontzettende slofheid van den drukker komt dit voornamelijk, doordat er geen copie was. Slechts twee eerstejaars vulden hem, behoudens de stukken van de Redactie. Mijne Heeren, eenige jaren geleden was ik ook redactielid en ik zeg U: het is geen bestaan, wanneer men niet van buitenaf geholpen wordt. Stuur daarom spoedig in; begin reeds thans te schrijven — gij bewijst den Bond een dienst er mee.

Er is reeds een uiting van opgewekt leven te bespeuren geweest in den muziekkavond. Het is het plan van het Bestuur dit thans geregeld voort te zetten, opdat wij bij het Lustrum een kroegavond kunnen opluisteren met voordrachten van eigen leden. Laat dit het begin zijn van meer geestelijk samenleven, waartoe de afgetreden president U aanspoorde.

Voor ik eindig, wil ik nog even wijzen op een misstand, die waarschijnlijk weggenomen zal worden. Eindelijk hebben dan enkele Kamerleden het initiatief genomen om te komen tot de zoogenaamde gelijkstelling van Eindexamen Gymnasium en H. B. S. waarmede een schromelijke onrechtvaardigheid uit onze wetgeving verdwijnen zal, die tevens groote schade deed aan de Nederlandsche wetenschap.

De universiteiten toch vonden een veel te klein aantal studenten in de hoorzalen van de wis- en natuurkundige faculteit, zoodat hare kostbare laboratoria, verzamelingen en haar deugdelijk wetenschappelijk onderwijs niet voldoende tot hun recht kwamen en de T. H. telde menig student, die hier chemie kwam studeeren, om de twee jaar — want het vastgestelde eene jaar is onvoldoende — Latijn en Grieksch te ontgaan. En dan bleek de techniek voor die niet-technisch voelenden niet mee te vallen. Ook de Bond kent leden, die ten einde raad naar een universiteit verhuisden.

Mijne Heeren. Ik raak deze kwestie aan, omdat velen onzer in een dergelijk geval verkeerden en de afkeer van de techniek hun waarlijk hoog genoeg zit; ik kan niet nalaten te eindigen met te dezer plaatse de hoop uit te spreken, dat het ontwerp wet mag worden.

Ik heb gezegd.

Voor de Commissies zijn benoemd de volgende heeren:

Kroeg-commissie:

J. A. L. Bouma
F. van Daalen
P. Spruyt Jr.
G. J. de Glee
J. H. Noteboom.

Propaganda-commissie:

E. J. Baumann
A. van Weelden
W. Slotenmaker
D. L. C. Schouten
W. M. de Vries.

Lustrum-commissie:

C. G. J. Vreedenburg
W. Schermerhorn
J. A. C. Bouma
P. Spruyt Jz.
N. J. Reugers
W. C. Kool.

Almanak-redactie:

G. J. de Glee
W. M. de Vries
A. M. Lekkerkerker
J. A. Muller
J. Mulders.

Verkiezings-commissie:

J. H. Noteboom
M. Beeling
J. F. Kipperman.

VEREENIGINGSLEVEN.

Civiel- en Bouwkundig Studentengezelschap „Practische Studie”.

Op Donderdag den 15 Februari hield voor het gezelschap „Practische Studie” de heer P. J. Willekes Macdonald b.i. een voordracht over de kathedraal te Ely.

Spreker begon met een globaal overzicht van de geschiedenis van het gebouw, dat in zijn eersten aanleg dateert uit het begin van de 12e eeuw en een typisch voorbeeld is van zuiver Romaanschen stijl. Zooals toen in Engeland nog gebruikelijk was, zijn de zijbeuken overwelfd, terwijl het middenschip door een houten plafond was afgedekt.

Op deze wijze heeft men in den loop der 12e eeuw de geheele kerk voltooid. Spreker vertoonde een plattegrond, die den vermoedelijken toestand aangaf; reeds nu viel op de buitengewone lengte van het gebouw, die het met vele Engelsche kerken gemeen heeft. Karakteristiek is ook de rechte koorafsluiting. Het is niet zeker, of deze rechte afsluiting altijd bestaan heeft. Men heeft n.l. onder het thans bestaande koor fundeeringen gevonden van een halfronde koorafsluiting, zooals op het vasteland gebruikelijk was. Natuurlijk stamt deze uit vroeger tijd. Het is niet uitgemakt, of deze koorafsluiting ooit voltooid is geweest, of wel dat zij tijdens den bouw is gestaakt, omdat men de voorkeur gaf aan een rechte koorafsluiting. Het verdient in dit verband vermelding, dat een kleine kapel, die zich

aan het Westelijke einde van de kerk bevindt, en mede behoort tot het oudste gedeelte, een halfronde koorafsluiting bezit.

Tot dit oudste gedeelte behooren thans nog het transept en het schip van de kerk. De onderbouw van den toren en het portaal zijn van iets later datum (einde 12e eeuw). Eigenaardig is de plaatsing van één toren voor het schip, een aanleg, die men ook aantreft bij de meeste Hollandsche en enkele Duitsche kerken, met dit verschil echter dat bij de laatstgenoemde de toren vóór de kerk staat en de zijbeuken pas achter den toren beginnen, terwijl bij de Engelsche kerken de toren in het gebouw wordt opgenomen, de zijbeuken langs den toren zijn opgetrokken en de toren uit het midden van een breeden voorgevel oprijst.

In het midden van de 13e eeuw werd de oude koorafsluiting afgebroken en het koor met 6 traveeën verlengd. Hoewel hierbij de vroeg-Gothische bouwwijze werd gevolgd en ook het middenschip met kruisgewelven werd overdekt, is een merkwaardige eenheid bewaard, daar alle horizontale lijnen van het oude schip in het nieuwe gedeelte werden aangehouden. Karakteristiek Engelsch is het maken van een volkomen rechte, horizontale nokrib, die rhythmisch is verdeeld door doorhangende gebeeldhouwde sluitstenen.

Het eenige, dat nog aan de oude afsluiting herinnert, zijn de twee zware Romaansche pijlers, die nog ter plaatse van den afsluitmuur worden aangetroffen, en waartusschen de afsluiting zich bevond.

Deze verbouwing gaf aan de kathedraal zijn tegenwoordige lengte van 155 Meter.

Hiermee was de kathedraal voltooid, en er werd dan ook niet meer aan gewerkt, tot in 1321 de eerste steen werd gelegd voor de tegenwoordige Mariakapel, die aan de N.O.-zijde van het Noordertransept is gelegen. Deze Mariakapel is een voorbeeld van de meest geraffineerde laat-Gothische ornamentiek.

Hoewel ernstige beschadigingen van het beeldhouwwerk ten tijde der hervorming veel van den ouden luister hebben doen verloren gaan, is toch nog de aanblik van de ruimte met zijn buitengewoon rijk en vernuftig samengesteld sterfelijk gewelf en zijn bijzonder rijk versierde zetels langs de wanden overweldigend. Typisch voor de laat-Gothiek zijn b.v. de dubbel gezwenkte bogen boven de zitplaatsen, die naar voren uitbuigen en op hun top een beeld dragen, terwijl de rijke reliefs daaronder, in fijne halve tonen, minder sterk spreken. Talrijk zijn ook de geestige aardigheden, die door knappe en vernuftige beeldhouwers telkens door het beeldhouwwerk zijn verspreid. (Consoles met bladornament, die, van onderen gezien, plotseling een grijnzend duiveltje te zien geven, e.d.).

Uit dezelfde periode stamt ook de kruistoren, die in de plaats kwam voor den ouden toren, die in 1322 instortte, in zijn val 2 traveeën van het koor meesleepend. De architect van de Mariakapel, de geniale abt Walsingham, leverde het ontwerp voor den nieuwen toren, die een waar meesterstuk van ruimteontwikkeling is geworden.

Bij den val van den kruistoren waren de vier zware hoekpijlers, die op de viering stonden en den toren moesten dragen, geheel vernield. Het was dus duidelijk, dat deze pijlers het gewicht van den toren niet konden dragen. Den bouwmeester bleef dus de keuze over: of de pijlers weer op te bouwen en zoodanig te verzwaren, dat een ongeluk niet meer mogelijk was, of den koepel in hout te construeeren. Daar verzwaaarde pijlers in het geheele plan van de kerk, met name wat betreft het doorzicht in de zijbeuken, niet wenschelijk waren, besloot Walsingham tot het laatste, en had de geniale gedachte, de hoekpijlers niet meer op te bouwen, maar den toren op te trekken op den achthoekigen grondvorm, die door het verdwijnen van de hoekpijlers was ontstaan.

Waar dit den architect gelegenheid gaf, in het kruispunt een buitengewoon overvloedige verlichting aan te brengen door het maken van vensters boven de zijbeuken in de schuine hoekzijden, is het resultaat buitengewoon imponeerend. Voegt men hierbij den herbouw van de vernielde koortraveeën, die, hoewel laat-Gotisch van gewelfconstructie en ornamentiek, toch weer volkomen aansluiten op het oudere gedeelte, dan kan men veilig aannemen, dat de kathedraal van Ely tot de grootste meesterwerken der Gothische bouwkunst gerekend mag worden.

Afgezien van een tweetal grafkapellen, die in de zijbeuken van het koor werden ingebouwd, valt van den bouw van de kathedraal na dezen tijd weinig of niets te vermelden. Spreker vergeleek nog den kruistoren met den domkoepel te Florence, die op denzelfden plattegrond is gebouwd, maar door de gebrekkige verlichting lang niet dien grootschen indruk maakt. Het is niet uit te maken, in hoeverre de beide bouwwerken, waarvoor de plannen ongeveer gelijktijdig moeten zijn ontworpen, elkaar hebben beïnvloed. Het is niet onmogelijk, dat de groote roep, die van de kathedraal

(Zie vervolg Tweede Blad).

TWEEDE BLAD

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van 1 MAART 1917. No. 18.

te Ely uitging, zelfs tot Florence is doorgedrongen en daar aanleiding is geweest om iets dergelijks te willen maken. Of dit het geval is geweest, of dat beide bouwwerken onafhankelijk van elkaar zijn ontstaan, liet spreker in het midden. Hij eindigde met den wensch uit te spreken, dat zijn voordracht aanleiding mocht zijn tot een meer algemeene studie van de Engelsche Gothiek, die dat in zijn zeer karakteristieke en zelfstandige uitingen zeer zeker verdient.

Na afloop van de voordracht, die zeer boeide door de onderhoudende wijze, waarop de heer Macdonald zijn mededeelingen wist in te kleeden, wees de voorzitter op het feit, dat „Practische Studie” prijs stelt op de daadwerkelijke medewerking van oudere leden, waar het betreft het houden van lezingen, en sprak de hoop uit, dat het goede voorbeeld van den heer Macdonald in dezen, navolging zou mogen vinden.

Het zij mij vergund hierbij de hoop uit te spreken, dat het afscheid van den heer Macdonald aan zijn Delftsche studiegenooten geen afscheid voor altijd moge zijn, en dat ook deze voordracht niet het laatste woord zal zijn, dat „Practische Studie” van hem zal hebben vernomen.

A. J. S.

Studentengezelschap voor Sociale Studie.

Lezing op Maandag 5 Maart, 's avonds 8 uur, in Zaal 106, Gebouw W. en S., Nieuwelaan 76.

Spreker: Prof. Is. P. de Vooy, w.i.

Onderwerp: De arbeid in de maatschappij der toekomst.

De lezing is toegankelijk voor alle ingeschrevenen.

Namens het Bestuur.

TH. A. STRUIK, secr.

TOONEEL.

De Shakespeare Opvoeringen bij „Die Haghspelers.”

De schoone belofte door Eduard Verkade aan 't begin van dit seizoen gedaan is bewaarheid geworden. De constructie van de nieuwe „Bühne” heeft het mogelijk gemaakt, met behulp van ondergeschikte wijzigingen, tal van Shakespeare stukken ten toneele te brengen. Mijn doel is het deze opvoeringen hier eenigszins uitvoerig te bespreken, in 't licht te stellen welk belang er in gelegen is, en dan naast de vele deugden ook de tekortkomingen aan te wijzen om zodoende aan te geven op welke wijze nog grooter volmaaktheid te verkrijgen ware.

FEUILLETON.

Een verhaal.

DE NACHT.

Waarom ga ik dit eigenlijk vertellen?

De werkelijkheid en de gedachte sterven immers als de inkt tot zwart verdroogt. Een vel wit papier is het schoonst, wanneer het nog niet beschreven is, het bindt de gedachte niet.

Het landschap was heuvelachtig en open, wit belicht door de wassende maan, die in het westen stond en daar de nachtlucht de kleur gaf, welke men ook ziet, als de zon door inkt schijnt. Daar waar de heuvelen neerglooiden, langs hun zuidrand, in de diepte stroomde met een groote bocht een rivier, glinsterend wit in het maanlicht, en aan den overkant strekte het lage weiland zich tot in den nevel uit, die de zuiderhemelrand onzichtbaar maakte. De weg kwam uit de onder het blauw van den hemel zwart afstekende bosschen, en daalde naar het oosten toe langzaam in de vlakte neer, de enkele boom tusschen de leege velden stond kaal, want het was nog vroeg in het voorjaar; in de rivier was het ijs nog niet weggedooid.

In matige draf reden vier ruiters oostwaarts, twee aan twee, allen van ongeveer gelijken leeftijd en bijkans eender gekleed. De voorsten voerden een levendig gesprek, de rechtsche kalm en de andere herhaald, heftig, evenwel sierlijk gebarend met zijn linkerhand, maar de twee achter rijdende

Shakespeare is altijd een tooneelschrijver geweest waaraan alle groote regisseurs hun krachten hebben beproefd. Ik noem hier uit den laatsten tijd b.v. Reinhardt, Royaards en Verkade om mij te bepalen tot die gezelschappen, welke ten onzent in de laatste jaren zijn opgetreden met de uitvoering van een of meerdere werken van Shakespeare. Het hangt natuurlijk geheel van de opvattingen van den regisseur af op welke wijze hij het stuk ziet, en welke gedachte hij er aan weet te geven. Natuurlijk is die gedachtegeving slechts betrekkelijk en heeft de regisseur zich in de eerste plaats af te vragen wat of de schrijver bedoeld heeft, en welke idee hij tot uitdrukking heeft willen brengen. Dat men ook dan nog tot verschillende resultaten kan komen bewijzen de geheel verschillende Macbeth-opvoeringen, die Reinhardt en Verkade ons hebben gegeven. Over de eerste zal ik hier niet uitweiden, alleen vermelden, dat hij de groote vertegenwoordiger is van het naturalisme op het toneel, dat in verband daarmee de karakteruitbeelding bij hem hoofdzaak is, dat hij in de omstandigheden en in 't karakter zoekt de factoren, die de hoofdpersonen maken tot de tragische figuren, welke in den strijd ten onder gaan. Het geestelijk element, de macht van het bovenzinnelijke, de invloed van goede en kwade geesten, — wat in beeldvorm wordt tot de invloed van goede en kwade gedachten, — dit alles bestaat niet voor Reinhardt, en daarentegen het vormt in Verkade's tooneelbeschouwing een hoofdmoment. Volgens Verkade is bij Shakespeare duidelijk voelbaar de strijd tusschen hoogere machten, waarin de mensch a. h. w. betrokken wordt, en de invloed, die hoogere machten uitoefenen op het denken en handelen der menschen. Als zoodanig is Shakespeare dus verwant met de Middeleeuwsche schrijvers, die zulk een groote macht aan die hoogere machten toekennen, dat de mensch eigenlijk zonder een eigen karakter en als speelbal dezer drijfkrachten verschijnt b.v. bij Vondel. Aan den anderen kant toont Shakespeare ons zijn Renaissance-karakter in de uitbeelding van de verschillende persoons-eigenschappen, in de schepping van levende menschen, die uit eigen kracht ook handelen en wier tragische ondergang voor een groot deel in de drijfveeren van hun eigen kracht te zoeken is. Deze tweeledigheid is bij Shakespeare tot een mooie harmonie geworden. Hij is als Dante een man, die staat op het keerpunt van twee groote cultuurperioden, en die de elementen dezer beide perioden in zich vereenigend, werk van een buitengewone rijkdom, en van een bijzondere diepte een innerlijke waarheid heeft weten te scheppen. Dit is ook zeer zeker een der hoofdzaken, dat wij thans nog zoo onverdeeld van deze kunst kunnen genieten, omdat zij gevormd uit de ideeën van verschillende tijden, gestegen zijn boven de tijden, en door hun algemeen menschelijkheid ieder gevoelige kunnen ontroeren.

Maar een ander element is er, en dat maakt het zoo gewaagd voor een opvoering in onze dagen, in onze maatschappij van nuchter practisch leven; en dat element is het bont romantische der behandeling, de veelkleurigheid, de levensvreugde en de levenswanhoop, maar alles rijk en luid, de geest van de renaissance. Wanneer echter deze handeling op een zeer schoone en harmonische wijze wordt weergegeven, dan zal ze geenszins storend werken maar aangenaam aandoen den aandachtigen toeschouwer. Ik hoop

zwegen beiden en keken neer op de hals van hun paard. Het scheen wel alsof deze mannen, van dezelfde gestalte, niet groot, wel krachtig, zeer mismoedigd waren, alsof iets gezamenlijks hen drukte.

Doch hij aan de rivierzijde sprak: „onze tocht is wel zeer voorspoedig geweest, zelfs door de bosschen, waardoor de weg liep. Het bevreedt mij zeer, dat de strijd, die aan gene zijde der rivier gevoerd wordt, niet tot hier zijn invloed gelden deed en ons geen slecht volk op den hals stuurde. Wij leggen dezen avond nog juist de voorgenomen afstand af, juist klokslag elf kunnen wij het doel bereiken. Maar laat ons over iets praten, het denken verveelt, als het te lang duurt.”

„Ook het praten verveelt, en bovendien, wat geeft het ons?”

„Gij zijt mistroostig. Kijkt om u heen, is het land niet schoon in het maanlicht? Alleen zoude ik willen, dat onze weg in tegengestelde richting leidde; als men de maan wil zien, moet men nu stil staan, en ook is het steeds veel aangener naar het licht toe te gaan, dan er van af, alles is dan mooier. Maar is deze streek het rondkijken niet zeer waard? Zij geeft veel meer afwisseling dan de weide, waar wij dezen morgen de tocht begonnen.”

Het gezicht over de rivier en de vlakte is mij waarlijk een lust voor de oogen. Het reizen is wel een zeer groot genot, het laat ons vreemde streken en steden zien, vol verandering en het doet ons veel moeite en last vergeten. Daarom juist wil ik nu veel spreken, opdat het denken mij niet gaat hinderen, ook al zijn er nu voor mij vele gedachten zoet.

in 't volgende nog nader deze kwestie in 't licht te kunnen stellen.

MACBETH.

Macbeth is de tragedie van de wil tot macht, van den toemeloosen heerschezucht die in al haar verschrikking hier woedt, geen rechten erkennend, geen leven eerbiedigend, waar dit een hinderpaal dreigt te worden, op den weg naar het hoogste: de Kroon. Het hoogtepunt bereikt het drama in den moord op Koning Duncan, den goeden en wijzen vorst, die Schotland bestuurde. Door deze moord komt Macbeth in het bezit van het zoo vurig begeerde Koning-schap, maar tegelijkertijd heeft de rust zijn ziel verlaten, en in 't zich onveilig voelen stapelt hij telkens nieuwe misdaden op de vorige om zodoende telkens de sporen van het voorafgegaane uit te wisschen. Hij is de bloedige heerscher over Schotland, die slechts door steeds gruwelijker daden door schrik te verspreiden, zijn wankel troon kan staande houden, totdat hij door de zonen van Duncan, verbonden met een aantal Schotsche edelen, onder wie vooral de zwaar beproefde Macduff op den voorgrond treed, en met hulp van Engeland wordt ten val gebracht en verslagen. Het geestelijk element is nu als volgt waarneembaar: In Macbeth wordt het donkere begeeren aangewakkerd door duistere machten: Hecatee; (de heksen, die zich direct tot hem wenden om hun verfoeilijk spel te spelen) terwijl het kwaad zich ook bedient van het giftig werktuig eener vrouwelijke tong, van een vrouwelijken wil, die in haar onbeheerschte wreedheid aanhitst en sard den naar het kwade neigenden, met zichzelf strijdenden Macbeth. Deze vrouw is Lady Macbeth. Tegenover deze duistere machten is de stralende lichtheid van het goede. Dit strijdt een felle strijd tegen het kwaad, en het zoekt zijn dienaren ook onder de menschen: Banco, de verheven gestalte van den eerlijken strijder, van een edel karakter, oprecht en vertrouwend, zonder argwaan schrijdend door het leven, en wiens dood de felste slag is, die Macbeth zichzelf toebrengt — daar zijn sterven de stem is „die Koningen wekken zal.” Want eensdeels verscheurt Macbeth door deze gruwelijke daad zijn eigen hart, en aan de andere kant worden de dienaren van het licht door deze duistere daad in beroering gebracht. Na Banco noem ik Koning Duncan, het eerste slachtoffer in den strijd tusschen goede en kwade machten maar wiens dood de oorzaak zal worden van de schijnbare overwinning van het kwaad eerst, maar daarna des te glansrijker de zegepraal van het goede tengevolge heeft. Ook Macduff en Malcolm zijn dienaren van het goede. En zij worden bijgestaan door het Engelsche leger, dat door den glans van heiligheid, die den persoon van den Engelschen koning omgeeft, wordt als een heir van hemelsche strijders voor de zaak van het goede. In deze beschouwingswijze van het Drama raakt het persoonlijk karakter van Macbeth en Lady Macbeth, van Koning Duncan en Banco en Macduff eenigszins op den achtergrond en naar voren treedt de massale beweging: de eeuwige strijd tusschen Goed en Kwaad, waarin zij allen elk naar hun aard worden betrokken en meegesleept. Toch is de creatie, die Verkade van Macbeth wist te geven, schitterend: het is een waarheid een levend mensch geworden, in wiens gemoed ook gestreden wordt de eeuwige strijd, en die, bezeten door het kwaad, stijgt boven zichzelf uit om daarna des te dieper neer te

De allereerste lente van van morgen werd na het ondergaan van de zon een oogenblik verdrongen door het nare weer van de maand Maart, nu is zij er weer. Voel, hoe zacht de lucht reeds is.

Maar, mijn vriend, gij zwijgt al maar door.

Zeg mij, waarom zijt gij zoo mistroostig?”

„Ach, kunt gij de oorzaak niet raden, terwijl toch uw eigen gedachte zoet is en uw gemoed zeker blij om dezelfde reden, als het mijne somber. Ook ik heb gemeend door deze reis alles te kunnen vergeten, door handelen mij over vele zaken heen willen zetten, maar het gelukte slechts tot enkele uren na zonsondergang. Ziet gij dan niet in, dat ook mij het vroege voorjaar verliefd deed zijn, kan ik dan zoo goed mijn gevoelens verbergen, dat gij dit niet merkte?”

Waarlijk, ik zag niets aan u, dat hierop wees, en hoe vreemd ook, mij maakt de liefde vroolijk en licht van geest en u zoude ze somber doen zijn? Of heeft het pas gekomen voorjaar al den tijd gehad u teleurstellingen te bereiden?”

Neen, nog niet was de tijd ervoor daar, wellicht komt hij, ja, zeker nadert hij. Maar laat mij alles trachten aan zij te zetten, ten minste er niet over te spreken. Ik wil van de avondlucht genieten, die al zoo vroeg in het jaar zacht is”.

„Maar ik begrijp van alles niets. Leg mij toch uit, zoo gij wilt. Waarom zou ik van uw lasten niet een weinig mogen dragen?”

„Och, het is voor anderen van zoo weinig belang, het is zoo vaag en zou een vreemde zeker tot lachen dwingen. Maar, zoo gij wilt, zal ik alles vertellen, het zal mij misschien

ploffen in de diepte van wroeging en ondergang. Het was prachtig zooals hij speelde de weifeling in den aanvang, en als de teerling eenmaal geworpen is, de wilde, sterke kracht van een onverzettelijke, niets ontziende koppigheid, die wel wordt aangevallen, niet verslagen door knagingen van het geweten, door berouw over zijn misdaad. In een woord „geweldig” was de weergave van den bloedigen heerscher op zijn slot Duncinaan, aan 't einde van het stuk. En het tooneel voor en na den moord kan ik ook niet anders dan schitterend noemen. Zeer mooi spel gaf ook Emmy Vrede als Lady Macbeth, hier en daar misschien nog een beetje te vlak. Prachtig vond ik haar in het gedeelte voor en na den moord. Later, waar zij ganschelijk gebroken, en met zijn moet, als een terugslag op te groote inspanning van haar wezen voor het gruwelijk gebeuren — daar was ze m.i. te klagelijk, te zacht; niet iets fels wat plots geknakt, vernietigd, neergeslagen is. Overigens vond ik de slaapwandel-scène heel mooi. Dat zij geen innerlijke waarheid zou bevatten, omdat een slaapwandelende niet „ronkt” (Johan de Meester) vind ik geheel onjuist.

De weergave der heksen was buitengewoon prachtig. Hoe verrukkelijk waren deze stemmen typeerend, en hoe was de begin-scène van het drama onvergetelijk schoon. Ook Coen Hissink als Macduff speelde zeer goed. Hij is een goed acteur, met een machtig geluid en een sterk dramatische aanleg. Hij wachte zich echter voor te zwaar spel! Zoo trof mij als eventjes „valsch” de scène waar Macduff den dood verneemt van vrouw en kinderen. De rol van de koning werd wat slap weergegeven door Brettanie.

Louis van Gasteren speelde goed de rol van Banco. Slechts een figuur moet ik bepaald slecht noemen, dat was van Henri Eerens als Malcolm. Hij verstoorde de zware melodie van het drama, door z'n huppelende verschijning; en dan, wat een spel: oogenrollen, met tanden schitterende mond gebaren in de ruimte. In de scène in Engeland is het slechter dan slecht, en zijn costume is dan ook nog hoogst leelijk belachelijk wat het geheel nog disharmonischer maakt. Ik geloof wel, dat deze acteur tot wat beters in staat is, maar voor deze rol bleek hij ongeschikt.

Nu de geheele indruk vattend, zeg ik, dat er zeer veel schoons geboden wordt in deze Macbeth-opvoering, dat het is „hooge zuivere kunst”. Er is een merkwaardige eenheid bereikt in de veelheid der stof; er is verkregen een goed ensemble, een mooie harmonie.

Op juiste wijze heeft Verkade tot uitdrukking gebracht het zware rythme van deze tragedie. De kleur was echter niet donker genoeg; donker rood, en donker blauw, tot purper versmeltend soms, zoo zie ik in mijn gevoel Macbeth. (Ik bedoel hier geen „licht-kleuren” maar „gevoels-kleuren”).

De tooneelbouw, die Eduard Verkade heeft ontworpen is monumentaal, harmonisch en schoon. En ze maakt mogelijk het geheele drama (met een enkele coupure) in een kort tijdsbestek te spelen. Over de opvatting, dat het decor in een geestelijk stuk slechts aanduiding mag zijn en de vrije loop van de menschelijke fantasie niet mag hinderen door detailwerking, zal ik hier niet verder uitweiden; ik voor mij vind de opvatting alleszins te verdedigen mits zij tot een schoonheid weet te raken.

Het tooneel van de Macbeth, en wat verder voor alle Shakespeare-stukken dienen zal, is een trappenbouw. Wat

verlichten. Den ganschen dag kan ik mij soms ergeren aan mij zelf, aan mijn eigen kleinheid en deze ergernis vergalt alles, zij is dan sterker dan de wereld om mij heen, die toch zijn doel ook moet bezitten in ons uit hopeloos gepeins over het eigen ik af te lijden en ons daardoor ruimer van geest en grooter te maken. Maar wat geeft het mij, als de zaken en menschen groot zijn, terwijl ik mij zelf te klein weet. Wel is hij te beklagen, wiens kracht bij lange na niet voldoet om dat, wat hij wenscht en voor zich het ware en groote acht nader te komen en hierdoor in eeuwig wederkomende wrevel zijn bestaan alleen verfoeien kan. Zoo kwelt deze mij ook nu weer de laatste dagen en dezen avond, nadat het nieuwe jaar mij haar lief deed hebben. Boudewijn, in de lage landen, vanwaar wij komen, woont van mij een vriend, dien gij goed kent. Hij bemint haar eveneens, even vurig zeker en ik heb mijn liefde niet weten te smoren, zij vlamt op en doet mij hem haten. De nijd verteert mij schier ganschelijk, wanneer ik alleen ook maar veronderstel, dat hij haar wellicht eens meer kon zien, dan ikzelf. O, deze nijd, kon ik hem onderdrukken! Maar hij wordt nog grooter gemaakt, wijl ik mij niet sterk voel, want ik ben een droomer en niet snel tot daden bereid. De menschen zullen mij een suffer noemen. Maar laat mij over dit alles zwijgen.”

„Noch één vraag, als het u wel is; wie is de vriend, ik moet hem toch zeker kennen en hoe is haar naam?”

„Weet wel, wat gij doet, want liever zweeg ik. Gij vraagt dit, Boudewijn?”

„Ja, dit vraag ik.”

hiervan de voor en nadeelen in 't algemeen zijn, en hoe het in vormgeving en als decoratief gegeven werkt, hoop ik in een volgend artikel nog in 't licht te kunnen stellen. Ik wil mij er thans toe bepalen het schoone en minder schoone in de verschillende tooneelen (scènes) van „Macbeth” nog even aan te geven.

Als bijzonder mooi, grootsch noemde ik reeds het eerste tafereel waar de drie heksen als ratelige spookachtige gedaanten van bruin staan tegen blauwen achtergrond.

Ook het miauwende gekrijsch is prachtig gezien.

De eerste scène in 't kasteel Duncinaan waar Lady Macbeth de brief van haar echtgenoot ontvangt is ook heel mooi, de geheele tooneelbouw voldoet hier zeer goed, en komt uitstekend tot zijn recht, als ook in de moordscène, en het daaraan volgende: het tooneel van den dronken poortwachter.

Bij den moord op Banco is treffend de werking v. h. eenvoudige groene gordijn, dat door belichting werkt als een donker woud. Het gastmaal van den koning is als decoratief tooneel heel mooi opgelost; de feestvierenden zittend hoog in 't licht, de voorgrond donker en de moordenaar opsluipend tegen de trappen om zijn boodschap den koning te melden. Het stille gebarenspeel der gasten was echter niet mooi, niet harmonisch, te leeg en een enkele maal te druk.

De scène tegen groenen achtergrond van den ouden man met de lantaren, waarin na den moord op koning Duncan a. h. w. gegeven wordt, de indruk die dezen moord op de buitenwereld heeft gemaakt, vond ik een der schoonste uit het geheele stuk, in zijn magnifique rust en zijn eenvoud. Het tooneel in Engeland kon mij geenszins bekoren, noch vanwege het tooneel, noch door het spel. De ensceenering van dit deel is zeer gebrekkig nog, de opgestapelde steenstukken wekken geenszins de illusie van een kathedraal.

Prachtig daartegenover zijn weer de slaapwandel-scène, en de tooneelen waar de heerscher van Duncinaan in wanhopige uittarting door verschrikking het naderend, wrekend vergeldingsuur — zijn ondergang — wil trotseeren. De scènes van het leger der verbonden edelen onder Malcolm en Macduff, die plaats grijpen buiten het slot, zijn echter niet goed. Ze zijn te haastig, te gejaagd, te druk gespeeld.

Het gevecht tusschen Macbeth en Macduff nadert niet tot een volkomen schoonheid, het is iets te „tooneelmatig”, maar het zou met eenige verbetering wel heel mooi kunnen worden. Het einde, ten slotte, is wel heel ongelukkig, de fanfare schettering van: „Heil Koning van Schotland!” is wel heel erg romantisch bombast effect. Dit einde zou ook veel rustiger, waardiger gespeeld moeten worden om aan het schoone geheel een schoon besluit te geven.

Dit is zoo ongeveer de indruk, die ik over deze opvoering op schrift wilde stellen. Het is mij niet geheel gelukt, altijd datgene in woorden te zeggen wat ik omtrent dit of dat voelde. Toch hoop ik dat mijn bedoeling duidelijk genoeg is, en dat men begrijpen zal, wat ik getracht heb hier weer te geven.

Er is, nog eens, in deze „Macbeth-opvoering” zeer veel schoons gegeven. Naast hetgeen ik reeds vermeldde, noem ik nog de prachtige costuums. Maar belangrijker dan dit, is het, dat een nieuwe gedachte hier is levend geworden, dat de geestelijke beteekenis van het drama naar voren is gebracht, en dat een schoone harmonie werd verkregen

„Nu dan, schrik niet, als ik u zeg, dat zij blond is en Griselde heet..... Zie, gij houdt uw paard in van schrik, gij staat verslagen.” — — — — —

„Fulco, welk een noodlot. O, Heilige Maagd, O God! Wij moeten elkander haten! Maar dit mag toch niet, dit kan toch niet! En toch reeds sluipt de haat mijn hart binnen. Ai God!”

„Wij moeten vechten, wij zijn toch immers nu voor goed vreemden. Morgen aan den dag zullen wij vechten.”

„Morgen zullen..... Het kan niet; ik wil niet tegen u strijden.”

„Er zijn twee wegen, die wij gaan kunnen, gaan wij de andere, laat ik dan wegvluichten en aan gene zijde van den stroom in den oorlog alles vergeten.”

„Ook dit mag niet geschieden. Wij zijn schier terzelfder tijd van liefde bevangen geworden, gij móógt dus voor mij niet wijken, onze rechten zijn dezelfde....”

„Boudewijn, er is nog een derde weg. Dien is voor ons slechts open. Weggaan zal ik niet en en vechten mag niet, daar dit de dieren doen, maar het lot, dat ons hiermee belasten wil, zal ons deze last ook ontnemen. Niet zullen wij Griselde zelf voor de keuze stellen, zij zag ons ternauwernood enkele malen, zeker zou zij er voor terugdeinzen en een klooster moest haar hemelsche schoonheid verbergen. Laat het blinde noodlot zelf beslissen, want God is zijn bestierder. Gij weet, dat Griselde iederen dag van het kasteel haars vaders naar het dorp gaat, waar zij de armen bezoekt, vergezeld van een kamervrouw en gij weet ook, Boudewijn, dat zij steeds de breede hoofdlaan uitgaat, daar

tusschen het geestelijke en de karakters der personen, en dat ook de bouw van het tooneel hiermee in zoo mooie overeenstemming was.

Ik breng hulde aan den regisseur, die dit tot stand wist te brengen.

J. M. F. R.

GEDACHTEN EN GEDICHTEN.

De Daad.

Stil huiverend keek ik om me heen. Het was één van die oogenblikken die steeds zeldzamer werden. Ik was weer gewoon, kalm, nuchter, en herinnerde mij weer mijn verleden, het sterven van mijn ouders, mijn cynische levensopvatting en dan het nadersluipen van dat vreeselijke, dat onafwendbare noodlot, dat mij elken morgen weder aangrijpsde met demonisch gelaat. Ik geloof aan de voorbeschikking en ik wist, ik moest gek worden. Maar niet gewoon krankzinnig, nee dat was al te makkelijk geweest. In mij waren twee machten, het verstand gesteund door mijn gevoel voerde een wanhopigen strijd tegen mijn natuur.

Lang staarde ik in het hoog opflikkerende vuur, het was mijn laatste, heldere oogenblik voor heel, heel lang. Toen voelde ik de duistere machten rond mij sluipen, en hun klauwen zich om mijn slapen leggen; mijn polsen klopten; in mijn hoofd bonsde en hamerde het. „Ik wil niet” brulde ik machteloos uit, dan werd het donker om me heen, langzaam zonk ik weg in een lauwen oceaan vol verschrikking. Het noodlot had me gegrepen.

Uren bewoog ik me niet. Plotseling ontwaakte ik uit mijn versuffing, woest brandden mijn oogen. Ik keek in den spiegel en herkende mij niet, met die weggezonden oogen, die gloeiden als vuur, het gele gezicht, de ongekamde haren.

Opeens gilte ik een lach uit, geperst uit mijn keel, het was of mijn longen scheurden. Toen was ik stil, luisterende naar de echo, die niet kwam.

De doodsche stilte omving mij, alleen de houtwormen klopten in eentonig getik: „gek, gek, gek,....”

Dan hoorde ik in de kamer daarnaast kraken, eerst de vloer, toen de kast, toen een buis, een druppel in de goot tikte, en eindelijk een gesuis in de lucht alsof de booze nachtgeesten wilden vragen of ik haast wegging. „Ik ga al” krijschte ik uit. Een oogenblik een veelzeggende stilte, ineens een gieren om het huis, een huilen en daveren van den wind, een gekletter van regen en hagel, of de duistere machten blij waren eindelijk van mij verlost te zullen worden en slechts daarop hadden gewacht om hun helsch spel te beginnen.

Gebukt rende ik voort. De wind hilde door de boomen de takken zwipten door de lucht.

Het gilte en hilde als in mijn ziel, die ook in opstand was.

De enkele voorbijgangers keken me na. Mijn verdoofd

(Zie verder Derde Blad).

dit de eenige toegang naar het slot is. Eenige keeren zag ik haar er uit komen, recht voor zich ziende, als vreesde zij soms onedele of te grage oogen. En aan den ingang van de laan staan twee oude eiken met dicht gebladert. Wanneer wij nu deze reis volbracht hebben en teruggekeerd zijn, verbergen wij ons dadelijk de eerste nacht schielijk ieder in 't loover van een der eikeboomen en wachten daar, totdat zij naar het dorp gaat. Is zij juist tot tusschen ons genaderd, dan geven wij elk een luide schreeuw en naar wiens kant zij dan het eerst hare schoone oogen opslaat, hij heeft het op den andere gewonnen. Daar zij zeker naar het kasteel terugvlucht, behoeven wij nimmer tot haar van deze oplossing, noch van het geschil tusschen ons te gewagen.”

„Fulco, zoo zal het geschiên, dit zweer ik bij alle Heiligen en mijn eer van edelman.”

„En dit zweer ik bij mijn eer van edelman en mijn liefde voor Griselde, deze schoone jonkvrouw.”

„Maar zwijgen wij nu verder en laten wij zonder haat of nijd met elkaar zijn, beiden vol hoop tot de dag des noodlots.”

„Hoe schoon is nu voor mij de avond en het land. Zie, daar ligt al de stad, waardoor onze weg nog slechts gaat!”

„En hoe kostelijk is niet gindsche toren in het maanlicht, een wonderschoon bouwwerk!”

„Maar laat ons een weinig aanrijden, zoo bereiken wij tegelijkertijd met onze vrienden het kasteel der Goede Tempeliers, ons doel.”

H.

ADVERTENTIEN.

Hofleverancier.

BLOEMENMAGAZIJN - HOUTTUINEN
 TELEFOON INTERC. No 6.

Ondergeteekende bericht hiermede zijn geëerde clientèle, dat hij met ingang van heden zijn BLOEMISTERIJ, annex ONDERHOUD VAN TUINEN en VERSIERINGEN heeft overgedragen aan den heer G. P. J. TIMP, die de zaak op denzelfden voet onder firmanaam zal voortzetten.

Hij maakt van deze gelegenheid gaarne gebruik zijn oprechten dank te betuigen voor het steeds zoo ruim genoten vertrouwen en beveelt zijn opvolger in aller gunst aan.

Hoogachtend, **S. BRUIGOM.**Leverancier van
het D. S. C.

Onder referte aan vorenstaande neemt ondergeteekende de vrijheid zich beleefd aan te bevelen, zullende evenals tot dusverre aan artistieke afwerking en prompte bediening de meeste zorg worden besteed.

 Hoogachtend, **Fa. S. BRUIGOM.**
G. P. J. TIMP.

DELFT, 15 Februari 1917.

DELFTSCHE

Limonade-Siropen

Sinaasappel- of Oranje-Limonade

85 cts. per flesch; 6 flesschen franco zending.

NIEUWE LANGENDIJK 50.

Aanbevelend, **W. DE HOOGH.**
 TECHNISCHE BOEKHANDEL EN DRUKKERIJ
 J. WALTMAN JR.

Afdeeling: Teekenbehoefden.

ONTVANGEN: een aantal

Reken-Linialen Dennert & Pape

(SYSTEEM RIETZ)

MET STELSCHROEVEN.

De Economische Toekomst van Nederland

door Z. E. MINISTER TREUB.

INHOUDSOPGAVE:

Inleiding; De kosten van den oorlog; Vaagheid omtrent de dekking der krijgskosten; Het economisch verlies der neutralen; België en Nederland; Warenrijzen na den oorlog; Voorbereidingen van belligerenten voor den economischen strijd; Hun toekomstidealen omtrent de inwendige industriele organisatie; Hun verhoogde belangstelling in den landbouw; De vermoedelijke terugslag van den oorlog op onzen landbouw; Onze scheepvaart en onze spoorwegen; De concentratie van ons bankwezen; Kapitaal en arbeid; Bevordering onzer nijverheid van staatswege; Reorganisatie van het departement van Landbouw, Nijverheid en Handel; Onze industriele expansie; Moederland en koloniën; Besluit.

Bovenstaand werk is aangekondigd spoedig te zullen verschijnen.

Prijs ingenaaid f 2.50, gebonden f 3.—.

Bestellingen worden gaarne ingewacht bij de

Technische Boekhandel en Drukkerij J. Waltman Jr.

Binnenwatersloot 33, Delft.

DERDE BLAD

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van 1 MAART 1917. No. 18.

verstand terneer geworpen door den strijd, maande mij tot kalmte, ik sloeg mijn kraag op en liep langzamer. Ver ging ik voort.

Een klok sloeg elf, juist toen een bliksemstraal de lucht doorkliefde, gevolgd door zoo'n ratelende donderslag, dat ik het oogenblik benutte om een snerpende gil te uiten, die mij door merg en ziel ging.

Niemand op den weg. Ja toch, een boerenvrouw een doek om het hoofd geslagen, spoedde zich voort. Als ik den gil uitte, keek ze om, een verschrikt wit gelaat zag ik.

Toen kwam ik in actie, mijn bloed gloeide, koortsachtig liep ik kwam; kalm vermaande ik mij, vooral kalm, heel kalm. Langzaam haalde ik in genietend van mijn zekere prooi. Nu hoefde ik mij niet verstandig voor te doen zooals anders, nu hoefde ik niet te huichelen. Het beest in me triomfeerde. Ik gilde niet meer, ik genoot teveel. Ik dacht noch wilde voorloopig, nog te bang om iets te doen.

Dan keek de vrouw om, een doodsbleek gezicht met twee groote angstige oogen.

Waarom keek ze naar mij? Wat had ze mij aan te vuren.

Met een huilend geschreeuw, hetzelfde, dat een wild dier uit, zich op zijn prooi werpend sprong ik vooruit, ik brulde en juichte. Intens genot vervulde mij. Weg smiet ik mijn mes, ik had toch mijn handen, ik zou mij wreken op de helsche machten, die mij ook geworgd hadden. Met één greep had ik haar vast, maar ze worstelde niet tegen, slap hing haar lichaam, ze was van angst gestorven.

Mijn prooi was mij ontroofd, de dood was mij te vlug af geweest.

Met groote schrikoogen keek ik rond.

Een plotselinge opwelling deed mij het weggeworpen mes zoeken, het lag bij den slootkant en glinsterde in het duister.

Toen rende ik weg in den donkeren nacht.

F. G.

BOEKBESPREKING.

DE STILLE LACH VAN NICO v. SUCHTELEN.

Wanneer ge dit boek tot 't einde toe aandachtig gelezen hebt, ge hebt het zachtjes dichtgeklapt en naast u op tafel gelegd, dan gaat ge in uw stoel wat gemakkelijker zitten, 't hoofd achterover geleund, ge doet uw oogen dicht en ge krijgt een gevoel van verheven tevredenheid, ge vergeet al uw dagelijksche zorgen en onaangenaamheden, men voelt er zich ver boven verheven en men is als 't ware verzoend met 't feit, dat er in het leven veel leed en droefenis is aangezien ge er van overtuigd zijt dat daardoor ook groot geluk mogelijk is.

Het is een boek dat men steeds bij zich moet hebben, om er telkens in te kunnen lezen, want dit vooral is ook het meesterlijke in dit boek, dat het, hoewel er veel levensvragen en veel actueele wijsgeerige en wetenschappelijke vraagstukken in behandeld worden, het geen oogenblik de indruk maakt van een tendentiusch boek te zijn. Juist in de behandeling van die vraagstukken vinden we dat enthousiaste, dat vurige en dat overtuigende¹⁾ dat er zoo dikwijls is in studentengesprekken.

Hoewel het boek in een oudromantischen vorm geschreven is (brieven en dagboekfragmenten) hindert dit geen oogenblik; integendeel, men krijgt dikwijls den indruk dat juist deze vorm het beste was om ons de figuren van Joost Vermeer en Liesbeth van Rosande te doen kennen.

Reeds in de eerste brief vindt ge ook alweer een zeer romantische inleiding voor de verdere handeling in 't boek. Het is de „oeroude novelle”, die zich steeds weer afspeelt, want „altijd komen de zoele lentemorgens weder en altijd zullen er dan jonge harten zijn, die openzwellen in een sidderende zaligheid en wanen dat er niets is dan een eeuwig doorzonde droom van verlangen” zooals Joost Vermeer dit in zijn eerste brief schrijft. Het verhaal van de dan volgende ontmoeting, zeker, ge kunt het sentimenteel vinden, maar het is van die overgezonde sentimentaliteit, dien ge ook vindt in Goethe's Werther. En nu ik toch van Goethe spreek, het trof me onophoudelijk welk een groote overeenkomst er is tusschen dit boek en Goethe's werk, vooral de „Wahlverwandschafte”. Er is eenzelfde sfeer in van klaarheid, van levensblijheid. Ge krijgt er dezelfde stemming als wanneer ge op een schoonen lentemorgen, heel vroeg in

den ochtend, wanneer er zoo'n heerlijk frissche geur van de velden opstijgt en de zon eerst sedert kort op is, een stad uittrekt, waarin ge al uw zorgen en leed, waarmede ge hebt afgerekend, achterlaat om de wijde wereld in te trekken, een nieuw leven tegemoet.

In deze stemming moet Joost Vermeer wel verkeerd hebben, toen hij daar „op één dier eeuwige lentemorgens den eeuwigen droom doorleefde.”

Joost, hij is de groote en de zoo sympathieke figuur in dit boek. Hij is tegelijkertijd de kluisenaar en de man van de wereld. Hij is 't eene oogenblik de stille peinzer, die ernstig en eenzaam de groote levensvragen overdenkt, dan weer is hij de ironische alweter, (zonder echter hinderlijk verwaand te zijn) die met een begrijpend lachje de kleinzieligheden der wereld geeselt. Maar 't geen mij bovenal in hem aantrekt dat is zijn gemis aan eerzucht of liever het bedwingen ervan. Wanneer ge leert hoe hij daar leeft in dat stille eenvoudige dorpje, midden op de hei, ver van al het groote stadsgerucht, dan vergeet ge al uw eerzuchtige plannen om later een beroemd man te worden en ge wenscht ook zoo'n Schoolmeester te zijn om al deze jonge, aandoenlijk eenvoudige kinderen op te voeden tot brave en goede menschen, niet uitmuntend in groote verstandelijke kennis, maar met een eenvoudig en groot gemoed, dat ontvankelijk is voor al het goede en schoone. Want Joost is een paedagoog in den waren zin van het woord; niet een, die meent met behulp van eenige dikke handboeken kinderen te kunnen opvoeden, maar een van het soort van Jan Ligthart. De manier waarop hij omgaat met Jaap, Anneke en Frans, de kinderen van de menschen bij wie hij aan huis is, is als die van een idealen vader. Ik zou wel alle gedeelten in 't boek, die over kinderen handelen willen overschrijven. Hoe prachtig en hoe fijn geteekend is niet het figuurtje van Anneke, die de blijheid zelve is. En als ge dan leest hoe zij Joost uit zijn zwaarmoedige en gedrukte stemming helpt door voor hem te dansen, dan... enfin, dan begrijpt ge wat Joost bedoelde met de „Stille lach.”

De figuur van Joost is hier in dit boek wel zeer uitgewerkt, veel meer dan die van Liesbeth, die wij eigenlijk alleen te zien krijgen als 't ware dóór de figuur van Joost heen. Eén ding lijkt mij onverklaarbaar in de teekening van haar figuur, dat is haar huwelijk met Henri van Eykestein.

Joost zelf geeft in één van zijn brieven al de verklaring van haar handelwijze tegenover hem: „het noodlot der kunstenaars is liefdeloosheid”. Maar zij begreep eerst later, te laat, de beteekenis van hetgeen hij erop volgen liet: „het scheppen van den kunstenaar is de strijd tegen zijn liefdeloosheid en zijn einddoel is de ontdekking der Eeuwige Liefde in zichzelf en dan haar uitstraling over de menschheid.”

Wat ook zoo treft in dit boek is de krachtige uitbeelding van Liesbeth als vrouw tegenover Joost als man. Hoe heerlijk van ironie zijn niet haar eerste brieven, waarin zij zorgvuldig elke gevoelsuiting controleert en te niet doet, zoo bijvoorbeeld wanneer zij schrijft dat zij geschreid heeft om zijn brief, maar er dan terstond op laat volgen dat zij dat ook doet om het malste bioscoopdrama. Al haar brieven zijn er vol van.

Maar 't mooiste zijn in dit boek de dagboeken. Hieruit leeren we Elisabeth wel 't best kennen. Hier is zij niet meer de gevierde romanière met een soms wat overdreven gevoel van superioriteit, hierin is ze de vrouw die verlangt naar de vriendschap van Joost en zich toch niet in staat voelt hem liefde te geven, de liefde die Joost van haar verwacht en haar later ook vraagt, de geheele overgave. De briefwisseling die volgt, wanneer zij elkaar hun liefde bekend hebben is een steeds stijgende climax, die tot uitbarsting komt in 't laatste gedeelte van Joost's tweede dagboek.

Weliswaar komt er eerst een tijd waarin Joost denkt dat zijn verlangen om liefde bevredigd zal worden maar reeds van 't begin af, en Joost merkt het ook al gauw, voelt men dat Liesbeth in haar liefde zal tekort schieten. Maar ook dan nog in zijn grootste wanhoop, blijft Joost edel en goed in zijn gedrag tegenover Toosje, 't meisje dat hem liefheeft en dat hij ook wel begeert, zonder echter toe te geven aan die begeerte, omdat hij dit voelt als een verraad aan zijn liefde voor Liesbeth.

Prachtig is het dan ook, wanneer hij haar tracht te vergeten met een weinig cynisme. „Wat is liefde?” „Mijn god, tant de bruit pour.....”

Het mooiste is echter zijn dagboek dat hij schrijft als hij dienst heeft genomen bij 't roode kruis, toen de groote oorlog uitbrak. Hierin komt hij tot berusting, niet een doffe, verslagen berusting, maar een berusting die 't gevolg ervan is dat hij zijn beste en mooiste gedachten altijd weet bij Elisabeth. Hij heeft de „stille lach” weer in zich gehoord. Het is de lach, dien hij hoort wanneer hij niet meer bitter is, wanneer hij zich niet meer waant boven de wereld en de menschen te staan, maar „met een warm gevoel van

¹⁾ en soms dat „je mond voorbij praten”.

blijdschap weet, dat al die aartsdwazen en jammerlijke boosdoeners immers zijn gelijken, zijn broeders zijn".

En dit is 't schoone 't heerlijke in dit boek dat ge ook dien stillen lach in U hoort, wanneer ge 't gelezen hebt, dat ge ook al uw bitterheid over 't leven vergeet en in een volkomen begripen stil glimlacht.

J. D.

TECHNISCHE HOOGESCHOOL.

Begin van colleges en oefeningen.

De hoogleeraar Dr. W. A. Versluys is verhinderd wegens ongesteldheid tot nadere aankondiging college te geven.

De hoogleeraar G. H. de Vries Broekman, c. i. heeft zijn colleges en oefeningen weer hervat op Dinsdag 27 Februari 1917.

Propaedeutische Examens vóór de Zomervacantie 1917.

Zij, die wenschen deel te nemen aan een der propaedeutische examens, genoemd in Artt. 8—14 van het Kon. Besluit van 4 Juli 1905, Stbl. No 227, of aan eenig deel dier examens — zooals deze gedeelten zijn vastgesteld bij beschikking van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 3 Februari 1908, afd. Onderwijs — worden uitgenoodigd uiterlijk **31 Maart 1917** van hun voornemen schriftelijk kennis te geven aan den Secretaris der Afdeeling der Algemeene Wetenschappen, per adres den Ambtenaar van Administratie der Technische Hoogeschool, door de aangifte, in de daartoe bestemde enveloppe te werpen in een daartoe bestemde bus in het Hoofdgebouw der Technische Hoogeschool, (Oude Delft 95).

Zij, die voor het eerst aan het examen deelnemen, moeten de aanvraag vergezeld doen gaan van het eindexamen-diploma der Hoogere Burgerschool, van het getuigschrift van bekwaamheid tot de studie aan de Technische Hooge-

school, (zie art. 122¹ Hooger-Onderwijswet), of die van eenig ander gelijkwaardig getuigschrift.

Zij, die wegens geldige redenen wenschen vóór een bepaalden datum, of op bepaalde data te worden geëxamineerd, behoren dit op een **afzonderlijk** en bij hun aangifte in te sluiten formulier te vermelden.

Desverlangd worden nadere inlichtingen verstrekt door den Secretaris der Afdeeling, of door de Administratie der T. H.

Aangifte formulieren, formulieren voor wenschen en afdrukken van bovengenoemd Koninklijk Besluit, alsook de daarop betrekking hebbende Ministerieele beschikking, (Staatscourant No. 30 van 5 Februari 1908), zijn verkrijgbaar bij den Technischen Boekhandel en Drukkerij J. Waltman Jr.

Delft, 1 Maart 1917.

Namens de Afdeeling der Algemeene Wetenschappen,
de Secretaris:
J. G. RUTGERS.

AGENDA.

ROTTERDAM.

2 Maart. Groote Schouwburg. 8 u. Het Rott. Tooneel. De Renningers!

Heden en volgende avonden. Casino, 8 u., Nap de la Mar's Operette-gez. Tante wil niet; Geb. v. K. en W.. 8 u., Signor Antonio Dimicaeli; Concertgeb. Pschorr, Italiaansch Heerenorkest; Circus Schouwburg, 7¹/₂ u., De Verborgenheden van Parijs.

DEN HAAG.

2 Maart. Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen. 8 u., Die Haghespelers. De Duivel.

2 Maart. Diligentia. 8 u., Dirk Schäfer.

Heden en volgende avonden: Albert-Frères, 8 u., Winterseizoen; Scala, 8 u., Nap de la Mar, Stalles No. 11; Bouwmeester-Theater, 8 u., Majoor Wonderolie.

ADVERTENTIEN.

PINDAKAAS - PINDAPASTEI - AMANDELKAAS - AMANDEL-
CHOCOLADEKAAS, heerlijk op de boterham.
GROENE KAAS. ZOETE KAAS. KOMIJNE KAAS. ROOMKAAS.
KRUIDKAAS. - GRUYERE. - KOEK. - MUISJES. - CHOCOLADE.

H. MEEUWS

Fijne Vleeschwaren.
Oude Delft 111. - Tel. 157.

≡ „AU FIGARO”. ≡

G. KIELA. ☒ ☒ KAPPER.

Oude Delft 166.

Schuin tegenover Museum „Huis Lambert van Meerten”.

PAANAKKER & Co.,
BINNENWATERSLOOT 32.
TELEFOON 770.

GROOTE KEUZE IN:

Heeren-, Dames- en

Kinderschoenwerk.

Electrische Maat- en Reparatie-Inrichting.

OUDE DELFT 120. - DELFT.
Uitzending van Diners.

Jachtschotels / Nassi-Goreng.

Aanbevelend,

Oude Delft 120 :: Chr. F. RÜTER.

ZOOEVEN VERSCHENEN:

Handleiding tot het vervaar-
digen van Stereogrammen
(Anaglyphen)

DOOR

A. M. VAN DER WEL.

Prijs f 1,25.

Uitgave van de TECHNISCHE BOEKHANDEL
EN DRUKKERIJ J. WALTMAN JR. — DELFT.
— Binnenwatersloot 33. —